

Grönboken om bolagsstyrning i finansinstitut

Europaparlamentets resolution av den 11 maj 2011 om grönboken om bolagsstyrning i finansinstitut (2010/2303(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av artikel 48 i arbetsordningen,
- med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/76/EU av den 24 november 2010 om ändring av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG i fråga om kapitalkrav för handelslager och omvärdepapperisering samt samlad tillsynsbedömning av ersättningspolitik¹,
- med beaktande av betänkandet från utskottet för ekonomi och valutafrågor och yttrandena från utskottet för rättsliga frågor och utskottet för den inre marknaden och konsumentskydd (A7-0074/2011).

Tillvägagångssätt

1. Europaparlamentet välkomnar kommissionens grönbok och tillfället att förbättra bolagsstyrningsstrukturerna i hela EU.
2. Den interna marknadens korrekta funktionssätt är beroende av det finansiella systemets stabilitet, och kopplat till detta, på det förtroende som europeiska medborgare och konsumenter har för finansiella institut och transaktioner. Europaparlamentet konstaterar att de hittillsvarande ersättningssystemen har lett till olämpliga strukturer.
3. Europaparlamentet är medvetet om att det efter finanskrisen står klart att det behövs påtagliga och betydande förbättringar av konsumentskyddets kvalitet och av garantierna på området för finansiella tjänster, särskilt i fråga om kontroll och tillsyn.
4. Europaparlamentet anser att finanssektorn måste rätta sig efter realekonomins behov, bidra till en hållbar utveckling och ta största möjliga samhällsansvar.
5. Under finanskrisen har många finansinstitut runt om i världen gått omkull och det har kostat skattebetalarna stora pengar. Europaparlamentet anser att kommissionen gör rätt i att undersöka alla tänkbara orsaker till kollapser i finansinstitut så att ytterligare kriser kan undvikas.
6. Europaparlamentet konstaterar att det råder en brist på värden och etik i det beteende som vissa aktörer på finansmarknaderna och bland finansinstituterna visat prov på. Parlamentet framhåller att finansmarknaderna och finansinstituterna inom ramen för sitt samhällsansvar måste beakta alla inblandade aktörers intressen, t.ex. kunder, aktieägare och anställda.

¹ EUT L 329, 14.12.2010, s. 3.

7. Sarbanes-Oxley-rättsakten i USA var verkningslös när det gäller att skydda amerikanska institut under finanskrisen samtidigt som den ökade alla börsnoterade företags kostnader för att uppfylla regler, särskilt de små och medelstora företagens, vilket gjorde att konkurrenskraften blev lidande och att färre nya företag börsnoterades. Europaparlamentet betonar att de nuvarande ekonomiska omständigheterna och behovet av tillväxt gör att det är absolut nödvändigt att undvika en Sarbanes-Oxley-effekt i EU.
8. Europaparlamentet konstaterar att bolagsstyrningsstrukturerna varierar inom Europeiska unionen liksom hur medlemsstaterna går tillväga för att reglera dessa. Modellen ”en storlek för alla” vore olämplig och skulle skada finansinstitutens konkurrenskraft. Parlamentet noterar att de nationella tillsynsmyndigheterna har en förståelse för dessa olika tillvägagångssätt och är i många fall bäst lämpade att fatta beslut enligt EU-principer men betonar dock att stränga minimistandarder krävs för att garantera god styrning i hela finanssektorn i Europa.
9. Bolagsstyrningen är ett område som ständigt utvecklas. Europaparlamentet anser att en proportionerlig metod som kombinerar både riktad principbaserad reglering och flexibla koder för bästa praxis baserade på ”följ eller förklara” på jämbördig fot vore lämplig. Parlamentet betonar att detta måste kompletteras av regelbundna externa utvärderingar och lämplig tillsyn.
10. På andra områden kan dock ett förfarande med en förstärkt ”följ eller förklara”-metod med kontroll vara lämpligare med specifika lagstiftningskrav och mer ingående kontroller av regelefterlevnad eller variation. Europaparlamentet anser att både kvalitativa och kvantitativa bedömningar krävs så att kontrollen av regelefterlevnaden inte urartar till att pricka av rutor.
11. Europaparlamentet begär att kommissionen låter göra en kostnadsnyttoanalys av varje förslag om förbättring av bolagsstyrningen som övervägs, med fokus på behovet att upprätthålla finansinstitutens styrka, stabilitet och konkurrenskraft så att de kan bidra till den ekonomiska tillväxten, samtidigt som man beaktar följderna för den finansiella stabiliteten och realekonomin av att inte reglera.

Risk

12. Vissa finansinstitut och tillsynsmyndigheter misslyckades med att bedöma arten, omfattningen och komplexiteten av de risker de tagit, och detta var en av orsakerna till finanskrisen. Europaparlamentet anser att en effektiv riskhantering är en viktig avgörande faktor för att kunna förhindra framtida kriser.
13. Europaparlamentet uppmanar till att det i alla finansinstitut inrättas ett effektivt styrningssystem med adekvat riskhantering, kontroll av regelefterlevnaden, funktioner för internrevision (och när det gäller försäkringsgivare, aktuariefunktioner), strategier och handlingsprogram, processer och förfaranden.
14. Europaparlamentet betonar att risk är något helt ofrånkomligt och nödvändigt i finanssektorn för att tillhandahålla likviditet, främja konkurrenskraft och bidra till att skapa ekonomisk tillväxt och arbetstillfällen. Att styrelsen har en fullkomlig insikt i och kännedom om risker är helt centralt för att en framtida finanskris ska kunna undvikas.
15. Europaparlamentet begär att obligatoriska riskkommittéer eller likvärdiga arrangemang

på styrelsenivå ska inrättas för alla ekonomiskt betydande finansinstitut och på styrelsenivå i moderföretaget för alla ekonomiskt betydande finansgrupper. EU:s tillsynsmyndigheter i samråd med relevanta nationella myndigheter bör upprätta kriterier för ”lämpad person” och förfaranden för högt uppsatta personer och alla egentliga risktagare som sedan ska genomföras av finansinstitutet. Nationella myndigheter ska säkerställa efterlevnad av dessa kriterier.

16. Europaparlamentet anser att riskkommittén eller ett annat liknande organ bör ha ansvar för tillsyn och för råd till styrelsen om finansinstitutets aktuella riskexponeringar och om framtida riskstrategier, inbegripet strategier för kapital- och likviditetsförvaltning, med beaktande av bedömningar av den finansiella stabiliteten som utvecklats av tillsynsmyndigheter och centralbanker.
17. Europaparlamentet betonar att det yttersta ansvaret för riskstyrning ligger hos styrelsen, som också måste ta ansvaret för att uppvisa regelefterlevnad och för att upprätta återhämtningsplaner.
18. Europaparlamentet betonar att det för alla institut gäller att oproportionerliga risker är oförenliga med det viktigaste ansvaret som deras styrelseledamöter har, nämligen en långsiktig och hållbar affärsstrategi.
19. Europaparlamentet betonar att företag bör inrätta ett internt förfarande som granskats av tillsynsmyndigheten för att hantera konflikter som kan uppstå mellan deras riskhanteringsfunktioner och operativa enheter. Dessutom bör det finnas en skyldighet för styrelsen att informera tillsynsmyndigheterna om varje betydande risk som man känner till.
20. Europaparlamentet stöder inrättandet av kanaler för att förmedla information om interna konflikter eller olämplig praxis i ett företag till riskkommittén eller externa tillsynsmyndigheter, också med beaktande av att praxis ibland skiljer sig från policyn och att företagsledningen inte alltid känner till den verkliga praxisen.
21. Europaparlamentet påpekar att systemet för kommunikation mellan riskhanteringsfunktioner och styrelsen bör förbättras genom att inrätta ett förfarande för att hänföra konflikter och problem till rätt nivå i hierarkin så att de kan lösas.
22. Europaparlamentet betonar att riskchefen bör ha direkt tillgång till företagets styrelse. För att garantera att dennes oberoende och objektivitet inte äventyras, ska beslut om dennes utnämning och entledigande fattas av hela styrelsen.
23. Europaparlamentet föreslår också att det bör upprättas förfaranden för att protokollföra situationer då riskkommitténs synpunkter inte beaktas och att dessa protokoll överlämnas till revisorer och tillsynsmyndigheter.
24. Europaparlamentet noterar transparensdirektivet, som ålägger instituten att i sina affärsöversikter redovisa de huvudsakliga riskerna, och det fjärde bolagsdirektivet, som ålägger instituten att beskriva sina interna kontrollsystem vad avser risker i finansiell rapportering. Finansinstitut bör åläggas att offentliggöra återhämtningsplanering och tillsynsrapporter om detta.
25. Det bör vara obligatoriskt för finansinstitut att varje år utarbeta en rapport – så

obyråkratiskt som möjligt – om hur lämpligt och effektivt internkontrollsystemet är och att denna rapport ska antas av styrelsen. Europaparlamentet anser vidare att detta också bör vara obligatoriskt i de externa revisorernas revisionsrapport.

En ”Sarbanes-Oxley-effekt” måste dock undvikas i EU.

26. Europaparlamentet anser att mer uppmärksamhet bör fästas vid genomförande av åtgärder som höjer riskmedvetandet i finansinstitut, eftersom ett stärkt riskmedvetande på alla nivåer i företaget – också bland de anställda – är avgörande för en bättre riskhantering.
27. Europaparlamentet håller med om att det är nödvändigt att stärka åtgärderna på EU-nivå för att förhindra intressekonflikter och säkra styrelseledamöters objektivitet och självständighet i bank-, värdepappers- och försäkringssektorerna.

Styrelser

28. Europaparlamentet uppmanar EU:s tillsynsmyndigheter att i samråd med berörda nationella myndigheter utveckla objektiva kompetenskriterier för ett ”lämpad person”-test i syfte att bedöma lämpligheten hos enskilda personer för kontrollfunktioner, med beaktande av finansinstitutets art, komplexitet och storlek. Tillsynsmyndigheterna måste utföra sina bedömningar och godkännandeförfaranden på ett punktligt och effektivt sätt med vederbörlig hänsyn tagen till bedömningen av reglerade företag. För större och systemrelevanta finansinstitut bör tillsynsmyndigheterna utföra ingående kontroller av styrelseledamöternas lämplighet, sakkunskap och mångfald både individuellt och kollektivt och om de passar för sin uppgift, samt av det styrande organets vidare sammansättning och den tid ledamöterna kan anslå med hänsyn till sina andra verksamheter.
29. Europaparlamentet begär att kommissionen ska utarbeta lagstiftning som ålägger stora finansinstitut att låta sina styrelser genomgå regelbundna externa utvärderingar som syftar till att garantera inte bara hög standard på enskilda styrelseledamöters arbetsinsatser, utan också att styrelsen som helhet och dess kommittéer är i stånd att leva upp till institutionens strategiska mål och riskhantering. Stora finansinstitut ska i sin årsredovisning intyga att de genomfört en sådan utvärdering, ange namnet på den externa utvärderaren, ge en beskrivning av utvärderingens omfattning samt visa att de följt dess rekommendationer. Parlamentet uppmanar de europeiska tillsynsmyndigheterna (ESA) att utarbeta riktlinjer om omfattningen på utvärderingarna i samråd med branschen, aktieägare och tillsynsmyndigheter.
30. Den verkställande direktörens och styrelseordförandens roller bör separeras, men det finns omständigheter då en kombinerad roll skulle vara nödvändig på kort sikt. Europaparlamentet understryker också med kraft att man i bolagsstyrningen och ersättningspolicyn måste respektera och främja de principer om lika lön och lika behandling av män och kvinnor som fastställts i EU:s fördrag och direktiv.
31. Europaparlamentet anser att ledamöter av styrelser enligt det monistiska systemet eller styrelser med ren tillsynsfunktion på kollektiv basis bör ha aktuella och relevanta yrkesmeriter, kunskaper och erfarenheter, inbegripet finansiella, för att gemensamt leda ett företag inom finansbranschen. Parlamentet kräver att alla ekonomiskt betydande finansinstitut ska ha icke-verkställande styrelseledamöter men anser att varje finansinstitut bör ha en styrelse med en mångfald av erfarenheter, sakkunskaper och

egenskaper, så att förvaltningen blir sund och ansvarsfull, och att utnämningarna bör ske på meriter.

32. Europaparlamentet betonar att större mångfald i styrelserna kommer att minska finanssektorns sårbarhet för kriser och bidra till ekonomisk stabilitet. Kommissionen uppmanas att lägga fram en flerstegsplan för bättre könsbalans med målet att varje kön ska vara representerat med minst 30 procent i finansinstitutens styrelser och att se till att målet förverkligas inom en förutsebar framtid samt att överväga åtgärder för att stärka den professionella, sociala och kulturella mångfalden.
33. Europaparlamentet betonar att större mångfald bland styrelseledamöterna sannolikt skulle förbättra kvaliteten på diskussioner och beslutsfattande.
34. Europaparlamentet betonar hur viktigt det är med arbetstagarföreträdare i styrelserna, särskilt på grund av deras långsiktiga intresse av en hållbar företagsledning liksom deras erfarenhet och kunskaper om företagets interna struktur.
35. Europaparlamentet anser att offentligägda finansinstitut och finansmyndigheter måste garantera att deras utnämningsförfaranden är öppna och oberoende.
36. Europaparlamentet betonar att styrelseledamöterna måste ägna tillräckligt mycket tid åt sina uppgifter. Riktlinjer för detta bör utvecklas av EU:s tillsynsmyndigheter och kontrolleras av styrelsen och nationella tillsynsorgan.
37. Europaparlamentet anser att utgångspunkten bör vara att ingen person ska ha uppdrag i alltför många styrelser i olika finansgrupper.
38. Europaparlamentet kräver att de regler om samråd och medverkan för arbetstagarna som valts inom ramen för direktiv 2001/86/EG om komplettering av stadgan för europabolag ska genomföras effektivt.
39. Europaparlamentet anser att både företagsledning och styrelse bör hållas faktiskt ansvariga för att bolagsstyrningsprinciper upprättas och genomförs korrekt på alla nivåer inom företaget och koncernen.
40. Europaparlamentet anser att det är nödvändigt med en klart definierad europeisk minimistandard för det ansvar som ledamöter i finansinstituts styrelser bär.
41. Europaparlamentet noterar att Europeiska centralbanken, Europeiska investeringsbanken, Europeiska investeringsfonden och centralbankerna i samtliga medlemsstater har manliga chefer. För närvarande finns det endast mycket få kvinnor i ledande ställningar i centralbankerna i medlemsstaterna och i finansinstituten.
42. Europaparlamentet anser att styrelseledamöter bör ha en generell försiktighetsplikt och vara skyldiga att rapportera betydande risker till tillsynsmyndigheterna.
43. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att vidta jämställdhetsåtgärder när det gäller utnämningen av styrelseledamöter i finansinstitut och Europeiska unionens organ.
44. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att främja åtgärder som kan hjälpa företag i finanssektorn att under nuvarande ekonomiska förhållanden värdera och hantera en mer

balanserad representation av män och kvinnor i de beslutsfattande organen.

45. Europaparlamentet betonar att företagsledningen och ersättningspolicyn måste respektera och främja den princip om lika löner och lika behandling av kvinnor och män som är fastslagen genom fördragen och EU:s direktiv.

Ersättning

46. Europaparlamentet anser att ersättningspolicyn måste baseras på den enskildes och företagets långsiktiga resultat, så att ersättningspolicyn inte bidrar till överdrivet risktagande. Ersättningspolicyn eller löner bör aldrig underminera företagets stabilitet.
47. Europaparlamentet välkomnar de ändringar av ersättningspolicyn som redan påbörjats, där bonusar kopplas till långsiktiga affärsresultat och utbetalas tidigast efter tre år. Parlamentet välkomnar också att bonusar ska kunna återkrävas om de ekonomiska målen inte har uppnåtts.
48. Europaparlamentet anser att alla aktieoptioner måste offentliggöras på ett korrekt sätt och ha intjänandeperioder på åtminstone tre år. Parlamentet anser att man i högre grad bör använda villkorade kapitalinstrument snarare än aktier, eftersom de innebär färre intressekonflikter som kan leda till kortsiktigt tänkande.
49. Europaparlamentet betonar att det är nödvändigt med fullständig transparens för att aktieägare ska kunna ha en fullständig uppsikt över ersättningspolicyn, och uppmanar i synnerhet till ett offentliggörande av antalet anställda i varje institut som erhåller en sammanlagt ersättning som överstiger 1 miljon EUR, i intervaller av åtminstone 1 miljon EUR.
50. Europaparlamentet betonar vikten av en strikt ersättningspolicy enligt vad som föreskrivs i kapitalkravsdirektivet (CRD III) och Solvens II, och förväntar sig att denna liksom andra lagstiftningsåtgärder som redan vidtagits snabbt ska genomföras mellan 2011 och 2013. Kommissionen uppmanas att offentliggöra en utvärderingsrapport 2015.
51. Europaparlamentet konstaterar att medlemsstaternas strukturella ansatser skiljer sig från varandra. Parlamentet efterlyser metoder som stärker bolagsstyrningen beroende på finansinstitutets rättsliga form, storlek, karaktär, komplexitet och affärsmodeller.
52. Europaparlamentet konstaterar att tillämpningen av befintliga rekommendationer om ersättningen till ledande befattningshavare i börsnoterade företag varken är enhetlig eller tillfredsställande. Kommissionen uppmanas därför att lägga fram förslag till lagstiftning på EU-nivå om ersättning till företagsledare i börsnoterade företag i syfte att tillse att ersättningsstrukturen i börsnoterade företag inte uppmanar till överdrivet risktagande samt för att garantera lika konkurrensvillkor inom EU.
53. Europaparlamentet är särskilt oroad över att aktieägare för närvarande varken kan utöva eller utövar vederbörlig kontroll över ersättningspolicyn i finansinstituten.
54. Europaparlamentet betonar att det är nödvändigt med fullständig transparens för att aktieägare ska kunna ha en fullständig uppsikt över ersättningspolicyn, och uppmanar i synnerhet till ett offentliggörande av antalet anställda i varje institut som erhåller en sammanlagt ersättning som överstiger 500 000 EUR, i intervaller av åtminstone

500 000 EUR.

55. Europaparlamentet anser att aktieägarna bör bidra till att bestämma en hållbar ersättningspolicy och bör ges möjlighet att uttrycka sina synpunkter om ersättningspolicyn, med rätt att avvisa den ersättningspolicy som ersättningskommittén har föreslagit vid bolagsstämman.

Tillsynsmyndigheter, revisorer och institut

56. Europaparlamentet anser att en stärkt trepartsdialog mellan tillsynsmyndigheter, revisorer (både interna och externa) och instituten själva bör förbättra sannolikheten för upptäcka väsentliga eller systemrelevanta risker på ett tidigt stadium. Tillsynsmyndigheter, Europeiska systemrisknämnden, revisorer och institut uppmanas att föra öppna diskussioner och att hålla fler möten i syfte att underlätta tillsynsprocessen. Parlamentet rekommenderar vidare att bilaterala möten äger rum mellan revisorer och tillsynsorgan för större finansinstitut. Parlamentet anser att det är styrelsens och internrevisorernas ansvar att säkerställa att de nödvändiga interna kontrollerna görs för att upptäcka systemrisker och att införa ett förfarande för att informera styrelsens och tillsynsmyndigheter om dessa risker så att negativa följder kan undvikas.
57. Europaparlamentet påpekar att en revisors huvuduppgift inte i onödan bör komprometteras genom att denne betungas av extra uppgifter, såsom granskning och bedömning av annan information än den som ska revideras och som faller utanför dennes sakområde. Revisorer bör rapportera direkt till tillsynsmyndigheter när de känner till något som är av väsentlig betydelse för tillsynen och de bör delta i branschövergripande utvärderingar av specifika kontroller.
58. Europaparlamentet betonar att offentliga myndigheter, inbegripet de europeiska tillsynsmyndigheterna och nationella tillsynsmyndigheter, måste uppfylla höga standarder för oberoende och för bolagsstyrning.

Aktieägare och årsstämman

59. Europaparlamentet uppmanar institutionella aktieägare att inta en aktivare roll när det gäller att ställa styrelsen till svars och få den att på ett lämpligt sätt förklara sin strategi i syfte att återspegla förmånstagarnas långsiktiga intressen.
60. Europaparlamentet efterfrågar lagstiftning som kräver att de som har tillstånd att sköta investeringar för tredje parts räkning i EU offentligt uppger om de tillämpar och offentliggör enligt en kod för god praxis (förvaltningskod) och, om så är fallet, vilken kod och varför, samt, om så inte är fallet, varför inte.
61. Europaparlamentet anser att betydande transaktioner över en viss förbestämd och proportionerlig storlek bör kräva särskilt tillstånd från aktieägarna och bli föremål för ett krav att informera aktieägarna innan transaktionen kan verkställas, förutsatt att aktieägarnas medverkan är genomförbar, konfidentialitetsprincipen efterlevs och det dagliga arbetet vid finansinstitutet inte undermineras. Esma får i samarbete med berörda nationella myndigheter utfärda riktlinjer om lämpliga riktmärken.
62. Europaparlamentet konstaterar att transparens krävs för närståendetransaktioner och att betydande transaktioner med närstående parter antingen bör anmälas till

börsmyndigheten och åtföljas av en skrivelse från en oberoende rådgivare som bekräftar att transaktionen är rättvis och rimlig, eller bli föremål för en aktieägaromröstning där den närstående parten är utesluten från röstningen. Esma får i samarbete med berörda nationella myndigheter utfärda riktlinjer om lämpliga riktmärken.

63. Europaparlamentet begär att varje styrelseledamot obligatoriskt ska väljas varje år, att styrelsens politik obligatoriskt ska godkännas eller ansvarsfrihet ska beviljas varje år vid årsstämman, så att styrelsen i högre grad ställs till svar och en kultur av ökat ansvarstagande främjas.
64. Europaparlamentet efterfrågar en undersökning av hinder för effektiva aktieägarkontroller och ett avskaffande av regelhinder för rimligt samarbete.
65. Europaparlamentet anser att elektronisk röstning bör införas i syfte att uppmuntra aktieägare att engagera sig i finansinstitutens bolagsstyrning.
66. Europaparlamentet anser att alla kommanditbolag i sin bolagsordning bör kunna välja om deras delägare ska vara anonyma eller namngivna och att lagen i det senare fallet bör garantera en faktisk identifiering.

o

o o

67. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet och kommissionen.